

Foto I. Karmo Tõra eramu Kiili vallas.

Parim puitehitis 2007

2007. aasta puitarhitektuuri võistluse võitjad

Peaauhind

Eramu Kiili vallas

Arhitekt ja tellija: Karmo Tõra

Projekteerijad: Karmo Tõra, Andres Sokk, Tõnu Peipman

Äramärgitud

Eramu Mähel

Arhitekt: Raul Vaiksoo

Projekteerija: OÜ Raul Vaiksoo
Arhitektuuribüroo

Eesti Kunstiakadeemia

Üliõpilaste ehitised Pedaspeal

Juhendajad: Andres Alver, Jaan Tiidemann

Üliõpilased: Anu Arm (2006), Ivan Sergejev (2007)

Liimpuidu kasutamise eriauhind, AS Liimpuit

AS Palmako tootmishoone Kavastus

Projekteerimine: AS Resand, Villu Leppik ja Alar Just

Arhitektuuriprojekt: Tartu Arhitektuuribüroo, Roman Smushkin

Voodrilaua kasutamise eriauhind, AS Raitwood

Tammeõue kortermajad Viimsis

Arhitektuuriprojekt: AET Arhitektid

Arhitektid: Mattias Agabus, Eero Endjärv, Illimar Truverk ja Priit Pent

Projekteerimine: Pikoprojekt OÜ
Tellija ja ehitaja: AS NCC Ehitus

MÄRT RIISTOP

Puitarhitektuuri võistlus eelmisel aastal oli järjekorras juba viies ja tulemused tehti traditsiooniliselt teatavaks Puupäeval, 5. detsembril. Žürii (Urmas Elmik (esimees), Toomas Aakre, Andres Kurg, Toomas Tammis ja Märt Riistop) jõudis võitja osas üksmeelele üsna kiiresti. Karmo Tõra projekteeritud ja ehitatud eramu oma perele Kiili vallas oli sedavõrd hea, et vaidlusi õieti ei tekkinudki (vt artikkel "Erandlik eramu").

Eramud ja kortermajad olidki sel võistlusel ülekaalus, eriti just kortermajad. Oli ju eelmine aasta ehitusbuumi haripunkti ja jahtumise aasta. Ehitusbuumist rääkimine on muidugi liialdus, lihtsalt pikka aega oli ehitatud väga vähe ja kui elamuehitus lõpuks lahti läks, oli kõigil äkki nii kiire, et turg läks tasakaalust välja. Ehkki on selge, et kõik majad ei saa ametlikku kasutusluba, on nende väljaandmise statistika siiski üsna

Foto: Erik Konze

Foto 2. Eramu Mähel

kõnekas ja tänu kasutusloa vormistamist aktiivselt nõudvatele pankadele ilmselt ka tõele lähedal. Eesti “ehitusbuum” tähendab seda, et aastatel 2001 kuni 2007 kasvas uute korterite kasutuslubade arv 1000 elaniku kohta 0,45-lt 5,39-ni, eramutes paiknevate korterite osakaal langes samal ajavahemikul 43%-lt 16%-le. Võrdluseks: Iirimaa kasvas uute korterite kasutuslubade arv 1000 elaniku kohta 1992. aastal 6,3-lt 2006. aastaks 22,03-ni (2007 – 18,3). Niisiis kulgeb tõeline ehitusbuum meie omast palju kõrgemal tasemel ja on tunduvalt pikem, samas polnud Iirimaa 20% lähedal mitte eramud nagu meil, vaid kortermajad.

Äramärgitud Raul Vaiksoo projekteeritud eramu Mähel oleks mõnel teisel aastal võinud ka võitja olla. Merepoolne lennukas inspiratsioonirõdu ja mitmed muud lahendused on selleks piisavalt omanäolised.

Foto: Märt Riistop

Foto 3. Mähe eramu interjäär

Raul Vaiksoolt oli sel võistlusel teisigi ehitisi, kuid eramu Mähel oli neist selgelt parim ja seda võib olla ka ehituskvaliteedi tõttu. Nagu ütles maja omanik, “oskas üks objektile töötanud kahest mehest isegi päris hästi ehitusjooniseid lugeda”. Üldse oli sel majaomanikul ehitajatega vedanud, mida ei saa öelda ühe

teise Raul Vaiksoo projekteeritud eramu kohta: tolle maja omanik pidi mitu korda ehitajaid vahetama ja ikka lipsasid apsud sisse.

Raul Vaiksoo projekteeritud majade omanikud moodustavad justkui oma-laadse klubi. Need majad ei ole kõige lihtsamad ehitada ega ole ka kõige

Foto: Mart Riisop

Foto 4. GIIK, 2006. aasta õpikoja ehitis.

Foto 5. Vaatetorn, 2007. aasta õpikoja ehitis.

odavamad, ent neis on see säde, mis kord Raul Vaiksoolt projekti tellinut sunnib teda arhitektina kõigile tuttavatele soovutama. Ja nii see klubi kasvab.

Puitarhitektuuri võistlusel äramärgitud maja saamisloogu ja oma vaateid arhitektuurile selgitab Raul Vaiksoo Urmas Ojale antud intervjuus, mis ilmus ajakirja Eramu&Korter puitarhitektuuri lisas detsembris 2007 ja on loetav ka Puuinfo kodulehel. Huvitav on Raul Vaiksoo lähenemine hoonete sisemusele. Nimelt on ta katsetuste tulemusena leidnud, et okaspuidu peitsimine ei anna püsivat tulemust ja jääb liialt ebahütlane. Peitsimata kuusk ja eriti mänd aga kipuvad aja jooksul kollakaks tõmbuma. Selle tasakaalustamiseks sobib hästi must (vt foto 3). Interjöõri üldpilt ei jää seejuures sugugi mustvalge – sisustus ja inimeste riietus annavad värvi.

Teiseks otsustas žürii ära märkida Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuriüliõpilaste suvised õpikojad Pedaspeal, mille käigus üliõpilased kavandavad puidust

Foto: Mart Riisop

väikeehitisi ja valivad nende hulgast välja ühe, mis ehitatakse valmis. Nagu ütles üks žürii liikmetest, väärrib äärmärkimist mitte ehitiste tase – mõistetavalt ei saa see veel olla tipparhitektuur –, vaid ettevõtmine ise, mis üliõpilaste harimise mõttes on hädavajalik ja milles juhendajate roll on ülimalt suur. Juhendajad, arhitektid Andres Alver ja Jaan Tiidemann, on seejuures rõhutanud, et nad püüavad jätta üliõpilastel käed võimalikult vabaks.

Tore, et selline loominguliselt vaba arhitektuuriõpikoda on seotud just puiduga ja et Puiinfo saab selles kaasa aidata. Minugi suves on Pedaspea õpikojal kindel koht ja ehkki selle korraldamisega kaasneb üksjagu seibmist, pakub see alati meelde jäävat elamust.

Korterimaju oli võistlusele esitatud hoonete hulgas päris palju, kuid valdavalt olid nad Fibost ja raudbetoonist karkassiga ning puitu oli kasutatud vaid välisvoodriks.

Parimaks selliste hoonete hulgas pidas žürii AET Arhitektide kavandatud Tammeõue korterimaju Viimsis. Tegetmist on üsna tavapärase arendusprojektiga, millele AET Arhitektid on suutnud leida päris korraliku lahenduse. Majade grupp on õnneks sedavõrd suur, et ümbritsevas keskkonnas esile tõusta. Eri tooni puitfassaadid loovad piisavalt mitmekesise mulje ja aitavad elanikel muidu liigagi sarnaste majade vahel orienteeruda.

Liimpuidu eripreemia läks taas AS Palmako uuele tootmishoonele – sama auhinna pälvisid nad 2005. aasta puitarhitektuuri võistlusel. Seekordne hoone on eelmisest tuntavalt suurem, laiust on sel tervelt 48 meetrit ja pikkust 114 meetrit. Et telfri tõttu tuli hoone keskele jätta kandvad postid, jäi liimpuiduga kaetavaks avaks 24 meetrit. Sellise ava puhul sobivad muutuva ristlõikega lihttalad, sõrestike järele, nagu eelmises hoones, vajadust pole. Hoone konstruktsioon on küll lihtne, ent detailide lahendus on teostatud väga hoolikalt ja elegantselt. Ehkki eripreemia läks seegi kord inseneritööle, on hoone ka arhitektuurselt mõjus.

Žürii otsust oskan eriti hinnata pärast Viljandi uue ärikeskuse nägemist: selle esinduslikkust taotleva hoone liimpuidust katusekonstruktsioonide nähtavad liited müügisaalides on lahendatud primitiivselt ja ilumeelt häirivalt.

Foto 6. Tammeõue elurajoon Viimsis.

Foto 7. AS Palmako tootmishoone Kavastus.